

המחלקה לקרימינולוגיה

התוכנית לקרימינולוגיה שיקומית

קרימינולוגיה שיקומית הנה תחום עיסוק התערבותי באוריינטציה חברתית-קהילתית שנועד לשיקום עוברי חוק והפחתת התנהגות בסיכון בקרב מתבגרים ומבוגרים תוך שימוש במשאבים אישיים וחברתיים-קהילתיים של המטופל. התוכנית לקרימינולוגיה שיקומית מקנה הכשרה מעשית לסטודנטים תוך הקניית ידע בתחומי העיון והמחקר הקרימינולוגיים לסוגיהם ומתן דגש על התערבויות סוציותרפיות והיכולת להעניק שיקום בסביבתם הטבעית של המטופלים. הסוציותרפיה מתמקדת בראייה כלל מערכתית את הפרט וביכולות ההסתגלות של הפרט לסביבה ולתנאיה.

מטרת השיקום היא רכישת דרכי התנהגות בינאישית וחברתית תקינה, וכן חיזוקן ושחזורן של דרכי התנהגות אלו. **הנחת היסוד** היא שהתנהגות הפרט אינה צומחת בחלל ריק, אלא כתוצאה ממערכות יחסי גומלין בינו לבין המערכות המקיפות אותו. משום כך, לא ניתן לפטור את בעיותיו של הפרט מבלי להתייחס למערכות בהן הוא מתפקד. בהתאם, **המטרת הקרימינולוג השיקומי¹ היא כפולה** – שינוי של דרכי ההתמודדות וההסתגלות של הפרט, בד בבד עם בניית סביבה חברתית הולמת.

לקרימינולוג השיקומי מומחיות בטיפול חברתי (סוציותרפיה), בשיקום ובהכוונה של אוכלוסיות הנמצאות בסיכון לסטייה ולעבריינות, נושרים ממסגרות פורמאליות, נפגעי סמים, עבריינים ומשפחותיהם ואסירים משוחררים. הקרימינולוג השיקומי מוכשר לשיקום במצבים בהם ישנם קשיים בתקשורת בינאישית, בקשרים בין האדם לקבוצה, היחיד, החברה והמוסד בכל הקשור להתנהגויות סוטות, עבריינות, ושיקום הפרט, משפחתו וסביבתו.

במהלך לימודיהם מתוודעים הסטודנטים למכלול הבעיות המאפיינות את העבריין המבוגר והצעיר, אוכלוסיות בסיכון ואוכלוסיות מוחלשות ולומדים להכיר ולהעריך את דרכי ההתערבות השונות, הן הפורמאליות והן הבלתי פורמאליות. נוסף על רכישת הידע האקדמי, תלמידי התוכנית מקבלים במסגרת לימודיהם הכשרה מעשית נרחבת בשטח בסך של 170 שעות במהלך כל שנת לימודים. שעות אלו נחלקות ל-5 שעות בשבוע בהתאם ללוחות הזמנים של מסגרת הפרקטיקום. ניתן למצוא הכשרה בשעות גמישות ובדרך כלל, סמוך למקום המגורים. הכשרה זו מספקת "ארגז כלים" לעבודה עם מגוון גופים, החל ממסגרות מניעה לאוכלוסיות בסיכון כדוגמת סח"י, אכפ"ת, "לופט" – למען דרי רחוב, דרך מוסדות ענישה ואכיפה כגון שירות בתי הסוהר, וכלה במוסדות שיקום וטיפול כגון הרשות לשיקום האסיר, הוסטלים למיניהם, "בחזרה לחברה" העוסקת בהשמה והכשרה תעסוקתית לאסירים

¹ כל פניה בלשון זכר משמעה לשני המינים.

משוחררים. הפרקטיקום מאפשר את יישום הידע מן הכוח אל הפועל, תוך התנסות בליווי והדרכה מקצועיים.

להאזנה לפודקאסטים מאת פרופ' נתי רונאל אודות קרימינולוגיה שיקומית ניתן לפנות לקישורית:

<https://www.kan.org.il/Podcast/program.aspx?progId=2025&subcatId=369>

מסגרת הלימודים

משך הלימודים: שנתיים.

הלימודים מתקיימים: יום בשבוע בקמפוס (יום רביעי).

קיימת חובת פרקטיקום שיקומי (התמחות בשדה) במשך שנתיים (5 שעות בשבוע).

בתוכנית זו קיימים שני מסלולים:

מסלול א': מסלול עם תזה, בהיקף 42 נ"ז (21 ש"ש).

מסלול ב': מסלול ללא תזה, בהיקף 42 נ"ז (21 ש"ש).

הערה: ניתן לעבור ממסלול למסלול בתום השנה הראשונה ללימודים בכפוף לאישור ראשת התוכנית.

חובות נוספים

יש למלא את חובות הלימודים האוניברסיטאיים (שאינם לימודי קרימינולוגיה), כגון: יהדות ואנגלית. פירוט ניתן למצוא באתר האוניברסיטה.

קורסי השלמה עבור מי שלא למדו קרימינולוגיה בתואר ראשון

מי שלא למד קרימינולוגיה בתואר ראשון יתבקש להירשם לקורסי השלמה בשנה הראשונה ללימודיו בתואר השני. לימודי ההשלמה מרוכזים בשנה א', **בימי ראשון** וכוללים את הקורסים הבאים:

שם הקורס	מספר הקורס	מספר שעות שנתיות (ש"ש)
תיאוריות בקרימינולוגיה	73-100-0	2
תורת הענישה: איפיוני הענישה הפלילית	73-112-01	1
תורת הענישה: דרכי הענישה הפלילית	73-113-01	1
הסייגים לאחריות הפלילית	73-115-01	1
דיני עונשין	73-116-01	1

הערות:

- יישקל מתן פטור למי שלמדו קורס זה או אחר.

- בתום השנה הראשונה ללימודים יש לסיים את קורסי ההשלמה בממוצע של 85 לפחות כתנאי להמשך הלימודים.

תנאי קבלה

- (א) תואר ראשון בקרימינולוגיה. ניתן להתקבל על סמך תואר ראשון במדעי החברה או במשפטים, בכפוף לדרישות ההשלמה.
- (ב) ציון ממוצע של 85 ומעלה בלימודי התואר הראשון למתקבלים במסלול א' (עם תיזה) וציון ממוצע 82 ומעלה למתקבלים במסלול ב' (ללא תיזה).
ניתן להגיש מועמדות גם על בסיס תואר שני במדעי החברה או משפטים עם ציון ממוצע 85 ומעלה.
- (ג) שתי חוות דעת אקדמיות אשר תשלחנה ישירות על ידי הממליצ/ה למזכירות המחלקה בדוא"ל : criminology.ma@biu.ac.il להורדת טופס חוות דעת דיגיטלי יש להיכנס ל**כאן**.
- (ד) שתי חוות דעת ממקומות עבודה או התנסות רלוונטית לתחום השיקומי. חוות דעת אלו נכתבות בכתובה חופשית (ללא פורמט מוכתב). חוות דעת אלו תשלחנה למזכירות המחלקה על ידי המועמד/ת בדוא"ל : criminology.ma@biu.ac.il
- (ה) מילוי "שאלון אישי למועמדים לתוכנית קרימינולוגיה שיקומית" אותו ניתן להוריד באתר המחלקה בקישורית הבאה : <https://criminology.biu.ac.il/forms> את השאלון המלא יש לשלוח למזכירות המחלקה בדוא"ל : criminology.ma@biu.ac.il
- (ו) מועמדים שעמדו בתנאים א-ה יוזמנו לראיון קבוצתי ויתכן אף לראיון יחידני בהתאם לשיקולי ועדת הקבלה של התוכנית.

סגל ההוראה

לפרטים על סגל ההוראה, ניתן ללחוץ על הקישוריות הבאות:

ד"ר קרן גואטה – ראשת התוכנית: <https://criminology.biu.ac.il/GuetaKeren>

פרופ' משה בן סימון – סגן לראשת התוכנית: <https://criminology.biu.ac.il/bensimon>

פרופ' נתי רונאל: <https://criminology.biu.ac.il/ronel>

פרופ' נעמי הדס-לידור: <https://criminology.biu.ac.il/node/1396>

ד"ר רויטל נאור-זיו: <https://criminology.biu.ac.il/node/415>

ד"ר יהושע וייס: <https://criminology.biu.ac.il/node/1397>

ד"ר כרמית קלר-חלמיש: <https://criminology.biu.ac.il/node/1339>

מערכת השעות

לצפייה במערכת השעות יש להיכנס לעמוד הבא: <https://criminology.biu.ac.il/node/447>

אופק תעסוקתי לבוגרי התוכנית

המחלקה לקרימינולוגיה אינה אחראית כמובן למציאת מקומות תעסוקה לבוגריה, אולם כפי שעולה מן "השטח", בוגרי התוכנית השיקומית מוצאים תעסוקה במגוון תחומים הקשורים לשיקום נוער ומבוגרים עוברי חוק ובסיכון כדלקמן:

נוער

- ✓ חינוך פורמאלי – תוכניות התערבות בבתי הספר (למשל, מדריכי מוגנות).
- ✓ חינוך לא פורמאלי – קידום נוער, מועדוניות.
- ✓ עמותות לסיוע לנוער במצבי סיכון ("לשובע", "עלם").
- ✓ מוסדות התקון במסגרת משרד הרווחה, חסות הנוער.
- ✓ פנימיות נוער.
- ✓ מעונות נעולים וחצי נעולים.
- ✓ שירות הביטחון: צבא, משטרה ושב"ס.
- ✓ אגפי קידום נוער בעירויות.
- ✓ נערות במצוקה (למשל, מעון מסילה).
- ✓ בתי ספר לילדים עם הפרעות התנהגות (למשל, בית ספר נטעים).
- ✓ פרויקטים קהילתיים למפוני גוש-קטיף.

מבוגרים

- ✓ שרות בתי הסוהר.
- ✓ צבא: לדוגמה פרויקט המטפל בכלואים "גחלת" ובסנגוריה הצבאית.
- ✓ שיקום האסיר בתפקידי יועצים תעסוקתיים לאסירים משוחררים.
- ✓ הוסטלים לנגמלים (לא לחולים).

- ✓ אשפוזיות.
- ✓ טיפול בקבוצות בנושא "אלימות במשפחה".
- ✓ מרכזי טיפול בקורבנות.
- ✓ מסגרות שיקום של משרד הבריאות הפועלים עם אוכלוסיות קצה (נשים בזנות, מכורים לסמים, דרי רחוב) בתפקידי מתאמי סל שיקום ומדריכי שיקום.
- לפרטים על **בוגרי התוכנית** ניתן להיכנס לקישורית : <https://criminology.biu.ac.il/bogrim>

יצירת קשר

- לשאלות מנהליות ניתן לפנות למזכירות המחלקה לקרימינולוגיה בטלפון : 03-5318221 או בדוא"ל : criminology.ma@biu.ac.il
- לשאלות בתחום האקדמי ניתן לפנות לראשת התוכנית – ד"ר קרן גואטה, בדוא"ל : keren.ueta@biu.ac.il